

Geachte minister Grapperhaus,

Vanuit het Prostitutie Informatie Centrum (PIC) willen we graag reageren op de voorgestelde Wet Regulering Sekswork (WRS) en onze zorgen uiten over de mogelijke gevolgen. Het PIC zet zich sinds 1994 in voor sekswerkers en ziet het als doel om het stigma weg te nemen dat zo zwaar drukt op sekswork. De voorgestelde wet werkt dit stigma helaas alleen maar meer in de hand en bereikt uiteindelijk ook niet het doel van het bestrijden van mensenhandel en geweld tegen sekswerkers. Wij zijn daarom tegen de WRS.

Sekswork is werk. De beste manier om de rechten van sekswerkers te beschermen, de community te empoweren en misbruik, geweld en mensenhandel tegen te gaan is het decriminaliseren van sekswork. Dit wordt ook onderschreven door onder andere UNAIDS, WHO en mensenrechten organisaties zoals Human Rights Watch en Amnesty International, na allen zeer gedegen onderzoek te hebben gedaan hiernaar. De WRS criminaliseert sekswork en zal resulteren in meer illegaliteit en hogere risico's voor misbruik, doordat verwacht wordt dat sekswerkers een vergunning aanvragen.

Duidelijk moge zijn dat wij altijd het woord sekswerker aanhouden en niet prostituee. Enerzijds omdat het woord duidelijk maakt dat het om werk gaat en anderzijds omdat het inclusief is naar alle genders. Het zou de minister goed staan dit ook zo in de wet aan te passen en niet een achterhaald woord te gebruiken om een verschil in vergunningsplicht aan te duiden.

Hieronder hebben wij per artikel onze zorgen aangeduid.

Artikel 1, begrip 'prostitutie' en 'prostituee':

Een sekswerker stelt zichzelf niet beschikbaar tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen betaling. Een sekswerker biedt een dienst tegen betaling aan. Deze dienst bestaat uit het verrichten van seksuele handelingen met een ander. In geen enkele andere sector wordt gesproken over het 'zich beschikbaar stellen tot', het feit dat bij sekswerkers dit herhaaldelijk wel wordt gedaan, is stigmatiserend en feitelijk onjuist.

Artikel 4, lid 2a:

De minimale leeftijdsgrens van 21 jaar is in strijd met het beoogde doel van verbetering van de gezondheid en veiligheid van de sekswerkers. Het wetsvoorstel sluit sekswerkers onder de 21 per definitie uit van een vergunning en maakt hen daarmee illegaal en strafbaar. Het is een fictie dat zij die geen vergunning kunnen krijgen of die een vergunning wordt geweigerd niet als sekswerker actief zullen zijn. Daarnaast acht de Nederlandse wet iedereen vanaf 18 jaar handelingsbekwaam. Waarom de Nederlandse regering meent dat het nodig is een uitzondering te maken voor sekswork, wanneer ze wel mensen rekruteert voor haar leger vanaf 17 jaar, is onduidelijk.

Artikel 4, lid 3a en 3b:

De ambtenaar zal uitleg geven over de rechten en plichten van de sekswerker en de risico's van de voorgenomen werkzaamheden. Nadere toelichting over wat volgens de minister wordt gezien als mogelijk risico en wat de rechten en plichten zijn, blijft achterwege. Er

mag bovendien van de ambtenaar worden verwacht dat hij of zij uitleg zal geven over de mogelijke negatieve gevolgen die kleven aan het zich laten registreren.

Artikel 4, lid 3d:

Belangrijk bij het bespreken van de mogelijkheden van hulp bij het beëindigen van de werkzaamheden als sekswerker, is dat hier niet de nadruk op wordt gelegd bij het beginnen van het gesprek. Wanneer een persoon heeft gekozen voor het beroep van sekswerker moet deze gerespecteerd worden in de keuze en niet het gevoel gegeven worden dat dit een slechte of vreemde keuze is. Door het opdringen van uitstapprogramma's wordt vaak het zelf-stigma in de hand gewerkt, wat in strijd is met het doel van de verbetering van de gezondheid van sekswerkers. Wel is het uiteraard belangrijk dat sekswerkers op de hoogte zijn van de mogelijkheden om van baan te wisselen.

Artikel 4, lid 3e:

Duidelijk zal zijn, dat onmogelijk met deze wet ingestemd kan worden zolang geen duidelijkheid wordt verschaft over welke toetsingscriteria voor zelfredzaamheid zullen worden gehanteerd. Opvallend is dat wordt aangegeven dat de kennis over rechten en plichten worden gebruikt als factor ter beoordeling van de zelfredzaamheid, terwijl volgens de WRS artikel 4 lid 3a het vergunningsgesprek zal worden gebruikt om deze te bespreken met de sekswerker.

Bovendien zal het risico van weigering (of intrekking) van een vergunning indien naar het oordeel van de ambtenaar de sekswerker niet (meer) 'zelfredzaam' of vrijwillig genoeg is, ertoe leiden dat sekswerkers nog minder bereid zullen zijn zich te registreren. Weigering impliceert immers niet alleen dat zij 'illegaal' en strafbaar worden, maar ook dat zij door hun aanvraag bekend zijn bij de autoriteiten waar dat voorheen niet zo was. Bovendien wordt hiervan een aantekening gemaakt in het landelijke register, wat de kans dat de betrokken sekswerker ooit nog een vergunning kan krijgen minimaal maakt.

Artikel 10, lid 1c:

Een vergunning wordt ingetrokken wanneer de burgemeester de desbetreffende sekswerker niet meer voldoende zelfredzaam acht of het ernstige vermoeden heeft dat deze gedwongen wordt. Nadere toelichting mist over welke verdere stappen worden genomen om deze persoon te ondersteunen. De overheid dwingt op deze manier de sekswerker in het illegale circuit te werken en vergroot de kans op uitbuiting en dwang van iemand die door de overheid als niet zelfredzaam genoeg wordt bestempeld of waar zelfs vermoedens van dwang zijn.

Artikel 11:

De meeste sekswerkers willen niet ingeschreven staan in een apart register. Zij staan al ingeschreven bij de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel, een apart register biedt alleen extra risico's. Het draagt ook niet bij aan enige extra bescherming. Recente ervaringen uit Duitsland geven aan dat een groot aantal zich niet laat registreren omdat ze zich zorgen maken over de privacy en de veiligheid van het register. Hierdoor blijven ze werken in de illegaliteit, wat juist de kans op misstanden vergroot.

Artikel 12:

Gezien de hoeveelheid persoonlijke informatie die in het register zullen worden opgenomen, inclusief de 'vermoedens' van de ambtenaren, is het heel belangrijk dat er duidelijk wordt gemaakt voor wie dit register toegankelijk wordt. Daarnaast is het op z'n minst vreemd, als niet gevaarlijk, te noemen dat het burgerservice nummer wordt opgenomen in het register van sekswerkers die werken zonder vergunning (en daarop gepakt zijn). Gezien iedereen kan checken of een vergunningsnummer voorkomt in het register, zal dan ook het burgerservice nummer gecheckt kunnen worden van sekswerkers die in het register staan zonder vergunningsnummer? Opvallend is ook dat daarom uit twee kwaden gekozen zal moeten worden: jezelf registreren in dit discriminerende register en privacy gevoelige informatie overhandigen of werken zonder vergunning met de kans dat daarna nóg meer privacy gevoelige informatie openbaar wordt.

Artikel 16:

Het verbod op verwerking van gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag, conform Artikel 9, eerste lid van de Algemene Verordening Gegevensbescherming persoonsgegevens, heeft een rede. De WRS toont niet aan dat het registreren van deze gegevens zal leiden tot vermindering van misstanden of deze te voorkomen. Duidelijk moge zijn dat het registreren van sekswerkers alleen maar zal leiden tot grotere discriminatie en stigmatisering van de doelgroep. Ook doet het sterk denken aan de periode uit de 2^e wereld oorlog, waarin werd gevraagd aan alle joden zich te registreren. Dit register maakte het daarna makkelijker voor de overheid om latere maatregelen tegen joden uit te voeren. Is dit de toekomst die de overheid in petto heeft voor de sekswerkers?

Artikel 17:

In advertenties moet het telefoonnummer worden vermeld dat ook in de vergunning en het register staat. Wat gebeurt er als een sekswerker twee werk telefoons heeft? Of geen apart nummer voor privé en voor werk? Hier lijkt geen rekening mee te worden gehouden, terwijl in de regels voor een seksinrichting (artikel 26, lid 1e) wel de mogelijkheid wordt gesuggereerd dat meerdere telefoonnummers gebruikt kunnen worden.

Artikel 18:

Belangrijk zal zijn dat bij deze zorgposten gebruik wordt gemaakt van (ex)sekswerkers die daadwerkelijke kennis hebben van het werk en accurate voorlichting kunnen geven.

Artikel 20, lid 2:

Een maximum aantal seksinrichtingen draagt niet bij aan de veiligheid en de gezondheid van sekswerkers of klanten! Meer veilige werkplekken wel.

Artikel 32, lid 1b:

Wanneer van de exploitant verwacht wordt dwang op te sporen, een taak die gewoonlijk bij de politie ligt en ook zij moeilijk vinden om te bewijzen, mag van de overheid verwacht worden dat zij cursussen aanbieden aan de exploitanten om bekwaam te worden in het opsporen van dwang.

Daarnaast mag nooit de vergunning van een exploitant in het geding komen, wanneer zij melding maken van dwang. Ook niet wanneer de politie acht dat dit eerder had moeten gebeuren, omdat anders het signaal zal worden afgegeven dat meldingen maken van dwang het sluiten van een bordeel kan betekenen. Hiermee zullen cruciale meldingen gemist worden en juist onveiligere situaties ontstaan.

Artikel 34:

Duidelijk moge zijn dat een nuloptie absoluut niet bijdraagt aan de veiligheid en de gezondheid van sekswerkers of klanten. Daarnaast moet ook in de WRS worden opgenomen dat thuiswerken toegestaan is, zelfs wanneer een gemeente een nuloptie voor bedrijven heeft. Een eenmansbedrijf verstoort immers niet de openbare orde, de woon- en leefomgeving of de veiligheid en de gezondheid van sekswerkers of klanten.

Artikel 35, lid 2:

Welke nadere regels kunnen gesteld worden?

Artikel 37, lid 2:

Duidelijk moet zijn dat toezichthouders enkel de bedrijfsadministratie mogen inzien en onder geen omstandigheden kopiëren.

Artikel 40 en 41:

De hoogte van de sancties is buitenproportioneel. Bij sekswerk gaat het om een handeling tussen twee mensen die daar beiden in toestemmen. Een handeling die geen risico voor de samenleving met zich brengt. Het is verbijsterend dat de Regering meent een dergelijke vrijwillige handeling tussen twee mensen te moeten sanctioneren met een boete van €20.750 en gevangenisstraffen oplopend tot 2 jaar. Dat komt buitensporig over. Zeker als je het vergelijkt met bijvoorbeeld de hoogte van snelheidsboetes. Een overtreder van de maximum snelheid brengt wel mensen in gevaar maar wordt geen boete van €20.750 gegeven!

Artikel 45, Wetboek van strafrecht artikel 206a:

Het pooierverbod is al uitgebreid besproken en verworpen. Het is nu bij wet verboden om een pooier te zijn. Dat moet genoeg zijn. Het is nu wel toegestaan om een boekhouder te hebben, een chauffeur of een huisgenoot. Gelukkig, want dat zorgt voor sterkere sekswerkers die hun zaken op orde hebben. Het is belachelijk dat deze 'derden' een geldboete van de vierde categorie of gevangenisstraf van ten hoogste 2 jaar riskeren wanneer zij gewoon hun (legale!) beroep uitoefenen.

Artikel 52:

De manier van het controleren op de doeltreffendheid en de effecten van de wet hebben nadere uitleg nodig. De mogelijkheid een wetswijziging in te voeren zonder voorafgaande evaluatie is exact waar onze angst, geuit bij artikel 16, op gebaseerd is. Daarnaast is een periode van 5 jaar te lang. Liever wordt gezien dat, als deze wet toch doorgaat (iets wat wij ten zeerste afraden), een pilot wordt gedaan in een kleinere regio en de evaluatie hiervan al na 1 of 2 jaar plaatsvindt.

Overige punten:

Aanduiding van gender:

Gedurende de gehele WRS tekst wordt alleen de vrouwelijk sekswerker benoemd. Hoewel we begrijpen (maar het er niet mee eens zijn) waarom voor het woord prostituee is gekozen, is niet duidelijk waarom in de tekst herhaaldelijk naar de sekswerker als 'haar' en 'zij' wordt verwezen. Dit schept wederom de illusie dat de regels gemaakt zijn met alleen vrouwelijke sekswerkers in gedachten. Hetzelfde geldt voor de exploitant. Meerdere malen wordt naar deze persoon verwezen als 'hem' en 'hij', terwijl exploitanten ook van alle genders kunnen zijn.

Wederom wijzen wij graag op de optie om overal in de tekst het woord prostituee te vervangen voor sekswerker en in de WRS of de memorie van toelichting op te nemen welke vormen van sekswerk vallen onder de vergunningsplicht en welke niet.

Overgangsregeling:

Wij zijn tegen de verhoging van de minimumleeftijd. Als de minimum leeftijd van 21 jaar toch doorgevoerd wordt, zal een overgangsregeling van 3 jaar nodig zijn om de sekswerkers die nu al aan de slag zijn in de industrie tegemoet te komen.

Verslavingsproblematiek:

We zien in deze wet geen voorstel hoe om zal worden gegaan met de sekswerkers met een verslavingsproblematiek. Hoewel het aantal werkplekken dat de overheid aanbied aan deze doelgroep steeds minder wordt, is het belangrijk dat zij altijd zullen bestaan. Vraag is of deze mensen door een ambtenaar goedgekeurd zullen worden, waardoor je extra onveilige situaties creëert voor een doelgroep met een specifieke zorgvraag.

Toegang hulpverlening:

Sekswerkers die geen vergunning hebben zullen niet snel naar een hulpverlener gaan of een beroep durven doen op de politie uit angst voor repressieve maatregelen en boetes. Dit staat haaks op alle doelstellingen van de WRS.

Concluderend:

Wij willen ook dat mensenhandel en geweld tegen sekswerkers aangepakt worden, maar wij zijn van mening dat deze op een andere manier moeten worden aangepakt dan via een vergunningstelsel en repressieve maatregelen. Laagdrempelige, toegankelijke zorg, community empowerment en versterken van de ketensamenwerking tussen zorginstellingen en politie zijn essentieel; waarbij goed wordt samengewerkt met sekswerkers en klanten.

Wij vragen u om dit wetsvoorstel in te trekken en te kijken naar betere alternatieven. Deze betere alternatieven bestaan, dus laten we daarvoor onze handen ineen slaan. Laten we een dialoog tot stand brengen tussen overheid, sekswerkers, en anderen om een beter en meer effectief alternatief te ontwikkelen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Iris de Munnik', written over a light blue horizontal line.

Iris de Munnik

Coördinator Prostitutie Informatie Centrum